

9

Die Skrif as hermeneutiese sleutel: Pauliniese en Deutero-Pauliniese Getuienis – Romeine 1

“Dit is heel waarskynlik dat Paulus ... egbreuk in gedagte gehad het,
en so ook die hele dekadensie waaraan die hoë klas in Rome
hulle skuldig gemaak het ...

Nou behoort dit vir die leser reeds duidelik te wees dat
Paulus nie hier praat oor ‘normale’ homoseksuele verhoudings nie”.

- Ralph Barnard -

Wanneer oor enige etiese of morele saak nagedink word kan dit nie sinvol gedoen word, indien die ter sprake Skrifgedeeltes nie ook onder eksegetiese geneem word nie. Deur dit te doen word gepoog om die debat rakende moraliteit oor homoseksuele huwelike en –verhoudings binne konteks te plaas. Dit word nie gedoen om homofobie aan te blaas nie. Ook word dit nie gedoen om van teologie ‘n marionet van die hedendaagse kultuur te maak nie.

Die eksegetiese wat hieronder volg moet uit die aard van die saak binne die voorafgaande hoofstuk as konteks gelees word. ‘n Verdere motivering vir die bestudering van die teks van Paulus aan die Christene in Rome is die nou reeds bekende getuienis wat gevind is van homoseksuele huwelike in Rome (maw homoseksuele oriëntasie onder mense). Met die vorige hoofstuk as agtergrond behoort heelwat “onsekerhede” oor die betrokke tekste uit die weg geruim te word. In

hierdie hoofstuk sal spesifiek die plasing van Rom 1:18vv binne die konteks van die breër Romeine boek ge-evalueer word.

1. Romeine 1:18-32

Standpunt: Romeine 1 praat nie van permanente homoseksuele verhoudings van liefde en trou nie, maar van tempel-homoseksuele praktyke en losbandigheid.

Eksegetiese beredenering: In 'n poging om die beredenering van diegene wat ten gunste van homoseksuele huwelike en -verhoudings is aan te dui, sal die basiese hoof argumentering wat in hul eksegetiese rakende Rom 1 na vore kom, uitgelig word. Die eerste hoof fokuspunt is dat Paulus dit teen doelbewuste opstand teen God het.

'n Teologiese Konteks: Volgens voorstanders van homoseksuele huwelike en -verhoudings moet onthou word dat Rom 1:18-32 van "doelbewuste" opstand teen God praat. Sulke opstand is nie ter sprake in die geval van Christene met 'n homoseksuele identiteit nie.¹ Dit is Paulus se verhaal van die "sondeval", maw sy weergawe van die skeppingsverhale van Gen 1-3. As motivering vir hierdie argument word gewys dat Adam eers in hoofstuk 5 ter sprake kom en dan in kontras met Christus.²

Sonde is eerder universeel (vir beide Jode en heidene) en daarom verdien die hele mensdom God se straf. Die ware aard van die

¹ Onbekende opstellers, **Kommentaar van SKLAS op die verslag pastoraat aan die Homoseksuele Persoon**, p8, Ongedateer; Verslag van die Kommissie vir Leer en Aktuele Sake van die Nederduitse Gereformeerde Kerk Suid- en Wes-Kaap, **Pastoraat aan die Homoseksuele Persoon**, p 11-12, Ongepubliseer, 1999.

² Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 110, [Fortress Press], Philadelphia, 1984.

karakter van die mensdom se val is hulle gebrek aan insig om God as God te erken en daarom bly hulle in die duister (1:21).³ Sondaars is mense wat in 'n valse droom lewe dat hulle op die regte pad is, terwyl hulle in werklikheid op die verkeerde pad is.⁴ Diegene wat dan in hierdie valse wêreld lewe ervaar God se oordeel. Dit is hel om weg van God te leef (1:28-32).⁵

Binne die konteks van Rom 1-3 moet die fokus op die eskatologiese denke van Paulus geplaas word. Die prentjie van die diepe verval en tragiese sondigheid van die mens, is in wese die agtergrond wat Paulus gebruik om die evangelie van God se genade uit te wys (Rom 11:32).⁶ Verlossing is daarom genade aan alle mense (Rom 3:23-24).⁷

'n Volgende moment in die beredenering ten gunste van homoseksuele huwelike en -verhoudings is dat Paulus gekant was teen homoseksuele praktyke wat binne die heidense kultusse plaasgevind het (tempel-homoseksuele prostitusie en -promiskuïteit).⁸ Paulus is in wese besig met **Hellenisties-Joodse propaganda** teen die heidene.⁹ Scroggs beroep hom op die Wysheid

³ Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 111, [Fortress Press], Philadelphia, 1984.

⁴ Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 111, [Fortress Press], Philadelphia, 1984.

⁵ Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 112-113, [Fortress Press], Philadelphia, 1984.

⁶ Verslag van die Kommissie vir Leer en Aktuele Sake van die Nederduitse Gereformeerde Kerk Suid- en Wes-Kaap, **Pastoraat aan die Homoseksuele Persoon**, p 15, Ongepubliseer, 1999.

⁷ Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 110, [Fortress Press], Philadelphia, 1984

⁸ Botha Willie, **Die Christen en homoseksualiteit**, p 8, [UP – SEVTO], Pretoria, Februarie 1992.

⁹ Coleman P, **Christian Attitudes to Homosexuality**, [SPCK], 1980; Cranfield CEB, **The Epistle to the Romans**, p 105, 126-127, [T&T Clark], Edinburg, 1975; Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 116, [Fortress Press], Philadelphia, 1984

van Salomo en dan spesifiek hoofstukke 13 en 14. Hierin word dieselfde sondelyste gegee as dié wat Paulus noem. Hierdie sondes het hoofsaaklik binne die konteks van afgodery plaasgevind. Daarom moet Paulus se weergawe van die betrokke teks eerder in konteks van Paulus as Jood gelees en verstaan word.¹⁰ Die gedeelte in Rom 1:18-32 het daarom geen negatiewe etiese implikasies nie. Die rede hiervoor is dat die agtergrond uit die Joods-Hellenistiese tradisie kom, en nie op grond van immorele en onetiese optredes onder die destydse Christene in Rome nie.¹¹ Paulus praat in Rom 1 van pederastie. Pederastie is nie verkeerd omdat dit seks tussen twee mense van dieselfde geslag is nie, maar eerder omdat dit magismisbruik behels. Daar is gebrek aan wedersydse liefde en trou tussen twee mense en dit lei tot emosionele vernedering van 'n jongman.¹²

Homoseksuele oriëntasie: Die "natuur" (φύσιν) waarvan Paulus hier praat het hy destyds in terme van hoe God mense geskep het, verstaan – vir hom was dit manlik en vroulik. Verder was dit algemene praktyk onder die destydse Grieks-Romeinse gemeenskap om hierdie begrip te gebruik in hul veroordeling van pederastie.¹³

¹⁰ Report of the Commission on Church and Theology to the General Synod of the Reformed Churches in the Netherlands, p19, Bentheim 1981; Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 112, [Fortress Press], Philadelphia, 1984. In 'n vorige hoofstuk is aangedui dat hierdie sondes nie nét in die konteks van afgodery genoem word nie, maar ook in terme van dit wat in die private woning gebeur het

¹¹ Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 116, [Fortress Press], Philadelphia, 1984

¹² Scroggs Robin, **The New Testament and Homosexuality**, p 114-117, [Fortress Press], Philadelphia, 1984; Tannahill R, **Sex in history**, p 86, [Hoolen Press Ltd], Berkshire, 1980 ; Vanggaard T, **Phallos: a Symbol and its history in the male world**, p 127, [Jonathan Cape, 1972

¹³ Bailey DS, **Homosexuality and the Western Christian Tradition**, p 30-31, [Longmans Green], 1955

Biologies is heteroseksualiteit wel die "normale".¹⁴ Wanneer hy hier oor dit wat teen die natuur is (*παρα φύσιν*) praat, moet Paulus eerder in die konteks van die moraal filosofie gelees word.¹⁵ Sy reaksie teen homoseksuele verhoudings is nie vanuit 'n Christelike perspektief nie.¹⁶ Paulus het nie die natuurlike skeppingsorde van geslagtelikheid in gedagte nie.¹⁷ Dit is eerder natuurlik om jou nie oor te gee aan losbandigheid in terme van seksualiteit nie.¹⁸ Binne vandag se konteks is dit so dat "ons weet" dat God mense "met 'n homoseksuele oriëntasie" maak. Hulle natuur is daarom homoseksueel.¹⁹

Homoseksuele oriëntasie moet ook verstaan word in dié sin dat God meer as een vorm van seksualiteit gemaak het. Gedurende die antieke tyd was drie vorme van seksualiteit bekend. Dit is manlik, vroulik en daardie tipe geslagtelikheid waar 'n manlike en 'n vroulike geslagsorgaan by een persoon aanwesig was. Hierdie geslagtelikheid staan as hermafrodietus bekend.²⁰ Die verduideliking vir die bestaan van hermafrodiete was dat die oorspronklike mense teen Zeus in opstand gekom het. Hy het hulle in twee dele opgesny. Daardie opgesnyde mans wat hul ander helfte in 'n man gevind het, is seksueel aangetrokke tot 'n man (homoseksuele oriëntasie), terwyl

¹⁴ Webblad van die NG Gemeente Wynberg, **Homoseksualiteit**, p 7, www.ngkerkwynberg.co.za/homoseksualiteit.

¹⁵ Webblad van die NG Gemeente Wynberg, **Homoseksualiteit**, p 7-8, www.ngkerkwynberg.co.za/homoseksualiteit.

¹⁶ Via Dan O & Gagnon Robert AJ, **Homosexuality and the Bible**, p 14, [Fortress Press] Minneapolis, 2003. Dit is natuurlik 'n weerspreking deur sommige voorstanders van homoseksuele huwelike dat die destydse filosofie nie gekant was teen homoseksuele verhoudings en -praktyke nie.

¹⁷ Verslag van die Kommissie vir Leer en Aktuele Sake van die Nederduitse Gereformeerde Kerk Suid- en Wes-Kaap, **Pastoraat aan die Homoseksuele Persoon**, p 15, Ongepubliseer, 1999.

¹⁸ Webblad van die NG Gemeente Wynberg, **Homoseksualiteit**, p 7, www.ngkerkwynberg.co.za/homoseksualiteit.

¹⁹ Report of the Commission on Church and Theology to the General Synod of the Reformed Churches in the Netherlands, p19, Bentheim 1981.

²⁰ Via Dan O & Gagnon Robert AJ, **Homosexuality and the Bible**, p 15, [Fortress Press] Minneapolis, 2003.

dieselfde dan ook op vroue van toepassing is. Waar mense egter 'n kombinasie van beide manlik en vroulik is, is hul oriëntasie hermafroditus.²¹

Volgens voorstanders van homoseksuele huwelike het Paulus as filosoof van bogenoemde mitologie kennis gehad. Met *παρα φύσιν* gebruik Paulus presies dieselfde terminologie as wat Plato by tye gebruik het. Paulus gebruik die begrip *φύσιν* eerder in terme van iemand se karakter of identiteit. Mense kan volgens hul karakter of identiteit goed of sleg wees.²² Wanneer hy *παρα* gebruik, is die inhoud van die betekenis nie soseer "teen" of "in opposisie van" nie, maar "meer as". Paulus gebruik dieselfde frase *παρα φύσιν* later in Rom 11:24 weer. Hier (11:24) word verwys na God wat teen die natuur in handel. Daar is nie sprake van 'n morele handeling van God nie. Daarom kan *παρα φύσιν* in Rom 1 ook nie op moraliteit dui nie. Die frase moet dus eerder dui op 'n handeling wat "onverwags" is, maar nie immoreel nie.²³

Boswell beweer weer dat die lesers van Rom 1 die waarheid het (beide op seksuele en geestelike gebied). Hulle is heteroseksuele wat homoseksuele dade beoefen, maar hulle kén ook die ware God. Omdat hulle beide hierdie waarhede ken, en terugval na die heidense praktyke, tree hulle teen die natuur op.²⁴ Paulus beskryf daarom nie soseer individuele handeling nie, maar 'n algemene toestand waar

²¹ Plato, **Symposiums, - The Greek Philosophers**, 189de, 190bc, 191ade, (World Library, INC Santa Monica) 1995; Via Dan O & Gagnon Robert AJ, **Homosexuality and the Bible**, p 23, [Fortress Press] Minneapolis, 2003.

²² Boswell John, Christianity, **Social tolerance and homosexuality**, p 110, [The University of Chicago Press], Chicago and London, 1996

²³ Boswell John, Christianity, **Social tolerance and homosexuality**, p 112, [The University of Chicago Press], Chicago and London, 1996

²⁴ Boswell John, **Christianity, Social tolerance and homosexuality**, p 109, [The University of Chicago Press], Chicago and London, 1996

sommige mense die wil van God oortree. Een sò 'n vorm van opstand teen God is die beoefening van enige vorm van homoseksuele verhoudings of praktyke. Homoseksuele verhoudings is daarom 'n vervalsing van die regte wyse van lewe / optrede.²⁵

Wanneer Paulus dus *παρα φύσιν* gebruik, bevestig hy in wese die feit dat daar mense met verskillende seksuele oriëntasies bestaan. Wie dus van sy/haar homoseksuele oriëntasie sou afwyk, sondig teen sy/haar oriëntasie of natuur.²⁶

Dit dan wat die eksegesiëse van voorstanders van homoseksuele huwelike en -verhoudings betref. Vir die doel van hierdie studie word verdere eksegesiëse ook gedoen.

2. Verdere eksegesiëse rakende Rom 1:18-32

Dit is nie billik teenoor Paulus om Rom 1:18-32 slegs as 'n stuk Hellenisties-Judaïstiese "propaganda" af te maak nie. Dit is eerder billik om te sê dat wanneer Paulus (in enige van die drie gedeeltes wat oor homoseksualiteit handel) praat, dit vanuit die samevloei van sy Grieks-Romeinse leefwêreld, sy Palestyns-Judaïstiese leefwêreld en sy Hellenisties-Judaïstiese leefwêreld is (vgl skets soos reeds gedemonstreer). Vanuit hierdie drie vorme van leefwêreld skets hy aan die Joodse én heidense Christengelowiges 'n alternatiewe identiteit – dié van 'n dissipel van Jesus Christus.

Eers enkele algemene strukturele opmerkings: Dit is sò dat die gedeelte totale verval en oordeel van die mensedom (vir die Jode en

²⁵ Botha PH, *The Apostle Paul and Homosexuality* – PhD verhandeling, p 62, Potchefstroom, 2004

²⁶ Via Dan O & Gagnon Robert AJ, *Homosexuality and the Bible*, p 23-24, [Fortress Press] Minneapolis, 2003.

vir die heidene) as tema het (1:18–3:20). Dit dui verder hoe God se geregtigheid slegs deur geloof vir alle mense (3:21–5:21) beskikbaar is én wat dit beteken om as Christengelowige te leef (6:1–8:39). Dit loop later uit op die verdediging van God se getrouheid aan Israel (9:1–11:36).²⁷

Die hele paragraaf 1:18-32 is struktureel aan die res van die boek verbind.²⁸

1:18–32 word weer deur 3:9–20—saamgevat as deel van die universele aanklag;

1:18–32 begin met die verwysing na die mens se val in terme van Adam se verwerping van God se waarheid. Dit loop uit op die kontras tussen die eerste Adam en die tweede Adam (5:12–20).

“Deur een mens het die sonde in die wêreld gekom ... maar die genade van God en die gawe wat deur die genade van die een Mens, Jesus Christus, gekom het, is veel oorvloediger aan baie geskenk” **Rom 5:12, 15**

1:18–32 die verwysing na die tragiese ongehoorsaamheid van die mens staan teenoor die hoop van verlossing vir die hele skepping (8:18–39)

1:18–32 Dui op die universele oordeel waarvan die Jode gedink het hulle is uitgesluit. In 11:25–36 word die genade bevestig aan die Jode, maar ook aan die heidene.

Die struktuur van Rom 1:18vv kan as volg uitgebeeld word:

<p>1:18-20</p>	<p>¹⁸God openbaar vanuit die hemel sy toorn oor al die goddeloosheid en ongeregtigheid van die mense wat die waarheid deur hulle ongeregtigheid probeer onderdruk. ¹⁹Wat 'n mens van God kan weet,</p>	<p>¹⁸ Ἀποκαλύπτεται γὰρ ὀργὴ θεοῦ ἀπ’ οὐρανοῦ ἐπὶ πᾶσαν ἀσέβειαν καὶ ἀδικίαν ἀνθρώπων τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικία κατεχόντων, ¹⁹διότι τὸ γνωστὸν τοῦ θεοῦ φανερόν ἐστιν ἐν</p>	<p>God stel Hom deur die skepping binne die bereik van alle mense.²⁹</p>
-----------------------	--	---	---

²⁷Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas, Texas, 1998.

²⁸Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas, Texas, 1998.

²⁹Hays Richard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 384, [T&T Clark], Edinburg, 1996.

	was immers binne hulle bereik, want God het dit binne hulle bereik gebring. ²⁰ Van die skepping van die wêreld af kan 'n mens uit die werke van God duidelik aflei dat sy krag ewigdurend is en dat Hy waarlik God is, hoewel dit dinge is wat 'n mens nie met die oog kan sien nie.	αὐτοῖς· ὁ θεὸς γὰρ αὐτοῖς ἐφάνερωσεν. ²⁰ τὰ γὰρ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασιν νοούμενα καθοράται, ἢ τε αἰδῖος αὐτοῦ δύναμις καὶ θεϊότης, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἀναπολογήτους,	
1:21-22	Vir hierdie mense is daar dus geen verontskuldiging nie, ²¹ omdat, al weet hulle van God, hulle Hom nie as God eer en dank nie. Met hulle redenasies bereik hulle niks nie, en deur hulle gebrek aan insig bly hulle in die duister. ²² Hulle gee voor dat hulle verstandig is, maar hulle is dwaas.	²¹ διότι γνόντες τὸν θεὸν οὐχ ὡς θεὸν ἐδόξασαν ἢ ἠυχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά. ²² φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν	Mense weet van God, maar deur middel van filosofiese denke verwerp hulle die ware God. Dit is die mensdom se "ongeregtigheid (1:18). ³⁰
1:23	²³ In die plek van die heerlikheid van die onverganklike God stel hulle beelde wat lyk soos 'n verganklike mens of soos voëls of diere of slange.	²³ καὶ ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἐρπετῶν.	Die mensdom ignoreer die bewyse van God se openbaring en dien afgode in plaas van God. ³¹
1:24-27	²⁴ Daarom gee God hulle aan die drange van hulle hart oor en aan sedelike onreinheid, sodat hulle hulle liggame onder mekaar onteer. ²⁵ Dit is hulle wat die waarheid van God verruil vir die leuen. Hulle dien en vereer die skepsel in plaas van die Skepper, aan wie die lof toekom vir ewig. Amen. ²⁶ Daarom gee God hulle oor aan skandelige drifte. Hulle vroue verander die natuurlike omgang in 'n teen-natuurlike omgang. ²⁷ Net so laat vaar die mans ook die natuurlike omgang met die vrou en brand van begeerte vir	²⁴ Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς· ²⁵ οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὅς ἐστιν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν. ²⁶ Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας, αἵ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ²⁷ ὁμοίως τε καὶ οἱ	God gee hierdie mense oor aan: <ul style="list-style-type: none"> † Passie uit selfbegeertes † Skandelige drifte † Onnatuurlike seksuele omgang † Verdraaide opvattinge

³⁰ Hays Rischard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 384, [T&T Clark], Edinburg, 1996.

³¹ Hays Rischard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 384, [T&T Clark], Edinburg, 1996.

	<p>mekaar. Mans pleeg skandelikhede met mans en bring oor hulleself die verdiende straf vir hulle perversiteit.</p>	<p>ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.</p>	
1:28-31	<p>²⁸En omdat hulle dit van geen belang ag om God te ken nie, gee Hy hulle oor aan hulle verdraaide opvattinge, sodat hulle doen wat onbetaamlik is. ²⁹Hulle is een en al ongeregigheid, slegtheid, hebsug en gemeenheid; hulle is vol jaloesie, moord, twis, bedrog en kwaadwilligheid. Hulle skinder en ³⁰praat kwaad; hulle haat God, hulle is hooghartig, aanmatigend, verwaand; hulle is mense wat kwaad uitdink, ongehoorsaam aan hulle ouers; ³¹hulle is onverstandig, onbetroubaar, liefdeloos, hardvogtig.</p>	<p>²⁸Καὶ καθὼς οὐκ ἐδοκίμασαν τὸν θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα, ²⁹πεπληρωμένους πάσῃ ἀδικίᾳ πονηρίᾳ πλεονεξίᾳ κακίᾳ, μεστοὺς φθόνου φόβου ἔριδος δόλου κακοηθείας, ψιθυριστὰς ³⁰καταλάλους θεοστυγεῖς ὕβριστὰς ὑπερηφάνους ἀλαζόνας, ἐφευρετὰς κακῶν, γονεῦσιν ἀπειθεῖς, ³¹ἀσυνέτους ἀσυνθέτους ἀστόργους ἀνελεήμονας.</p>	<p>Allerhande negatiewe gedrag wat voortspruit uit die verwerping van God</p>
1:32	<p>³²Hulle is mense wat die verordening van God ken dat dié wat sulke dinge doen, die dood verdien, en tog doen hulle nie net self hierdie dinge nie, maar hulle vind dit ook goed as ander dit doen.</p>	<p>³²οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν.</p>	<p>Maar mense wat die wil van God ken doen dit selfs en steur hulle nie aan God se wil nie. Hulle praat selfs sulke gedrag goed</p>
2:1-4	<p>Daarom is daar vir jou geen verontskuldiging nie, vir jou, mens wat 'n ander veroordeel, wie jy ook al is. Deurdat jy oor 'n ander 'n oordeel uitspreek, veroordeel jy jouself, want jy wat veroordeel, doen dieselfde dinge (τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις). ²Ons weet dat God regverdig handel wanneer Hy mense wat sulke dinge doen, veroordeel. ³Maar jy, mens, wat</p>	<p>Διὸ ἀναπολόγητος εἶ, ὃ ἄνθρωπε πᾶς ὁ κρίνων· ἐν ᾧ γὰρ κρίνεις τὸν ἕτερον, σεαυτὸν κατακρίνεις, τὰ γὰρ αὐτὰ πράσσεις ὁ κρίνων. ²οἶδαμεν δὲ ὅτι τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ ἐστὶν κατὰ ἀλήθειαν ἐπὶ τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας. ³λογίζη δὲ τοῦτο, ὃ ἄνθρωπε ὁ κρίνων τοὺς τὰ τοιαῦτα πράσσοντας καὶ ποιῶν αὐτὰ, ὅτι σὺ ἐκφέυξῃ τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ; ⁴ἢ τοῦ</p>	<p>Maar jy is self ook skuldig aan hierdie dinge</p>

<p>ander veroordeel wat sulke dinge doen, en jy doen dit self (καὶ ποιῶν αὐτά), verbeel jy jou dat jy aan die oordeel van God sal ontkom? ⁴God is ryk in goedheid, verdraagsaamheid en geduld! Sê dit vir jou niks nie? Besef jy nie dat God jou deur sy goedheid tot bekering wil lei nie?</p>	<p>πλούτου τῆς χρηστότητος αὐτοῦ καὶ τῆς ἀνοχῆς καὶ τῆς μακροθυμίας καταφρονεῖς, ἀγνοῶν ὅτι τὸ χρηστὸν τοῦ θεοῦ εἰς μετάνοιαν σε ἄγει;</p>	
--	--	--

Teen hierdie tyd is dit bekend dat Paulus aan 'n groep Christene in Rome skryf waarvan die meerderheid op daardie stadium uit die heidendom kom. Tog was daar ook 'n minderheid groep Joodse Christene. Paulus poog dus soms om sommige geloofswaarhede ook vanuit die Joodse konteks aan die heidense Christene te verduidelik. Hy trek ook duidelike lyne dat die Jode nie beter as die heidene in terme van verlossing in Jesus Christus is nie. Dit bly egter belangrik om te onthou dat die grootste deel van die gemeente in Rome Christene was wat vroeër deel gehad het aan die heidense gewoontes en praktyke. Hulle het ook kennis gehad van seksuele praktyke onder die ander heidene. Met dit as vertrekpunt, behoort Rom 1:18-32 in verklaring geneem te word.

2.1. Romeine 1:23

Die eerste vraag wat beantwoord moet word, is of ons hier sprake het van tempel-homoseksualiteit: Dit is 'n korrekte interpretasie dat Paulus hier aan sy lesers (hoofsaaklik Christene wat uit die heidendom kom) op die algehele verdorwenheid van die mensdom wys.³² Die verdorwenheid van die mense word sigbaar in die feit dat

³² Hays Rischard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 385, [T&T Clark], Edinburg, 1996; Jonker, W.D., **Die Brief aan die Romeine**, [Lux Verbi], Kaapstad, 1966.

hulle God verlaat en hulle met slim argumente hulle eie afgode skep – afgodediens (1:22-23 – Wysheid van Salomo 13-15 is waarskynlik die teologiese agtergrond vir Paulus se beredenering³³).

²³In die plek van die heerlikheid van die onverganklike God stel hulle beelde wat lyk soos 'n verganklike mens of soos voëls of diere of slange - ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνας φθορᾶς ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν, **1:23**.

Dit is onwaarskynlik dat die teks oor tempelpraktyke handel. Paulus verwys hier poleemies na die dwaasheid van die aanbidding van afgode deur die heidene, die groep waaruit die Christene van Rome gekom het.³⁴ Daar is hier dus in die eerste plek nie sprake van kultiese praktyke in die "tempels" nie, maar die "algemene heidense kultuur van afgodery" in die destydse gemeenskap in plaas van 'n "kultuur of gemeenskap waar God aanbid" word (Jer 2:11).³⁵ Die gebruik van ἤλλαξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιώματι εἰκόνας bevestig dat dit om 'n "innerlike gesindheid" van die gemeenskap gaan wat in die plek van die ware God iets "anders" gevind het (al maak hulle dit self). In plaas dat die samelewing 'n gesindheid het waar God deur hulle geëer word (τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ), het hulle wegbeweeg (ἤλλαξαν) om God nie te eer nie.³⁶ Afgodery in

³³ Witherington Ben, **Paul's Letter to the Romans – A Social-Rhetorical Commentary**, p 63, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

³⁴ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998; .

³⁵ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.; Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 45, [SCM Pres Ltd], Grand Rapids, 1980; Newman and Nida, **A Translator's Handbook on the Letter to the Romans**, 25, [United Bible Society], 1973.

³⁶ Brooten Bernadette J, **Love Between Women**, p 231-232, [The University of Chicago Press], Chicago, 1996; Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 45-46, [SCM Pres Ltd], Grand Rapids, 1980. Brooten wys daarop dat Paulus terugval op die skeppingstaal. Sy stem saam dat dit in 1:23 & 25 nie oor die fisiese tempelaanbidding gaan nie. Dit gaan eerder vir haar in 1:24 om wellus en seksuele

hierdie konteks (sowel as die res van Romeine) is daarom die "nie-aanbidding" van die ware God. Die verwysing na die beelde is sekondêr aan die gedagte waaroor dit hier gaan.³⁷

Dit beteken met ander woorde dat hoewel hierdie afgode gemaak is, dit nie impliseer dat dit om tempelaanbidding gaan nie, maar eerder om 'n "algemene gees" waarbinne die destydse heidene geleef het en waaruit die Christene tot bekering gekom het. In hierdie konteks moet **weer herhaal word** dat daar geen bewyse uit die destydse meditereense wêreld gevind is dat tempel-homoseksualiteit of tempel-homoseksuele prostitusie in daardie kultusse plaasgevind het nie. Die enigste aanvaarbare motivering waarom sommige pro-gay geleerdes na bogenoemde twee sogenaamde vorme van homoseksuele praktyke in tempels verwys, is waarskynlik vanweë 'n anakronistiese sprong wat vanuit die oer-Assiriese en Babiloniese kulture gemaak is. Dit is reeds vroeër deeglik behandel.

2.2. Romeine 1:24

²⁴Daarom gee God hulle aan die drange van hulle hart oor en aan sedelike onreinheid, sodat hulle hulle liggeme onder mekaar oonteer - ²⁴Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν ταῖς πικρυμίαις τῶν καρδιῶν αὐτῶν εἰς ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς.

'n Belangrike perspektief uit Rom 1 wat deur die meeste voorstanders van homoseksuele huwelike en -verhoudings misgekyk word, is dat die homoseksuele praktyke nie "in" die kultus plaasvind nie, maar juis 'n

onreinheid. Daardeur laat sy dus die deur oop om homoseksuele (en lesbiese) verhoudings vanuit die Skrif te regverdig solank dit net "in liefde en trou" sou plaasvind.

³⁷ Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 46, [SCM Pres Ltd], Grand Rapids, 1980.

gevolg is van die mensdom se wegdraai van God (maw die mens se algehele verdorwenheid).³⁸ Paulus waarsku nie die lesers dat hierdie dinge (God se oordeel 1:18) oor hulle sal kom "as" hulle hierdie dinge doen nie. Vir hom is dit 'n uitgemaakte saak: Die ongeregtigheid van die mense is reeds God se oordeel oor die mense wat Hom nie wil ken nie.³⁹ Dit word bevestig met die herhaling van (daarom gee God hulle oor) Διὸ παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς (1:24, 26, 28). God se "oorgee" behoort waarskynlik in terme van 'n Joodse idioom verstaan te word. Dit beteken waarskynlik dat jou "gees / ingesteldheid" oorgegee is/word. Die implikasie hiervan is dat beheer aan jou oorgegee word, sodat jy self vrywillig kan besluit wat jy wil doen – jy kan dus kies om God se wil te ignoreer, al ken jy dit.⁴⁰ Dit is nie meer Hy wat die mense se optredes beheer nie. Hy het dit volledig aan die mense self oorgegee.⁴¹ Die gebruik van ἐπιθυμίας⁴² dui hier op selfsugtige begeertes (of die wens)⁴³ om die verkeerde dinge te doen.

³⁸ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

³⁹ Hays Richard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 385, [T&T Clark], Edinburg, 1996

⁴⁰ Louw, Johannes P. and Nida, Eugene A., **Greek-English Lexicon of the New Testament based on Semantic Domains**, [United Bible Societies], New York, 1988, 1989.

⁴¹ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998; Emmerton JA & Cranfield CEB, **Romans I (I-VIII)**, p120, [T&T Clark], Edinburgh, 1977.

⁴² Dit eerder op die toestand waartoe die mense verval het - Emmerton JA & Cranfield CEB, **Romans I (I-VIII)**, p120, [T&T Clark], Edinburgh, 1977; Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – Text and Hermeneutics**, p 232, [Abingdon Press], Nashville, 2001. Paulus gebruik die begrip dikwels in die negatiewe sin waar die sondige konflik tussen die "vlees" en die "gees" van die mens aangedui word (Rom 6:12; 13:14; gal 5:16-24; Ef 2:3; 4:22). Paulus het die begrip met ander woorde nooit nét in terme van seksuele begeertes gebruik nie. Die gevolg van sy gebruik van die begrip in 1:24 waar die mens altyd wens om sy eie ding te doen loop noodwendig uit op die verkeerde seksuele gedrag van 1:25-27.

⁴³ Louw, Johannes P. and Nida, Eugene A., **Greek-English Lexicon of the New Testament based on Semantic Domains**, [United Bible Societies], New York, 1988, 1989. Daar is nie net 'n negatiewe waarde aan die begrip nie. In Luk 15:22 gebruik Jesus dit in 'n positiewe konteks.

Paulus werk nog steeds met die algehele verdorwendheid van die mensdom.⁴⁴

Paulus se gebruik van ἀκαθαρσίαν τοῦ ἀτιμάζεσθαι τὰ σώματα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς kan waarskynlik op die gebrek aan respek vir die rede waarvoor jou liggaam geskape is, dui.⁴⁵ Hierdie gebrek aan respek vir jou liggaam lei dikwels tot immorele gedrag.⁴⁶ In terme van die mens se verdorwenheid gee God die mens dus "oor aan sy begeertes" in dié sin dat Hy aanvaar dat die mens vry van God se beperkinge wil leef en eerder self die besluite vir sy/haar eie lewe wil neem (vgl Gen 3).⁴⁷ Wanneer mense, selfs gelowiges, op sekere terreine van hulle lewe hul buite die wil van God plaas, aanvaar Hy dit so.⁴⁸ Paulus veroordeel met ander woorde daardie dade wat mense weer onder 'n las sou plaas (vgl Rom 6:1-2). Dit bevestig die uitgangspunt dat ons in Rom 1 nie sprake het van kultiese homoseksualiteit nie. Seremoniële en kultiese wette is nie hier ter sprake nie, maar die saak van moraliteit.⁴⁹ Rom 1:24 moet

⁴⁴Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁴⁵Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁴⁶Brooten Bernadette J, **Love Between Women**, p 234-237, [The University of Chicago Press], Chicago, 1996; Douglas Mary, **Purity and Danger: An Analysis of the concepts of pollution and taboo**, p 55, [Routledge and Kegan], London, 1966; Iets was destyds as onrein beskou wanneer dit niè voldoen het /onvolmaak was aan die "klas" waaraan dit behoort het nie. Dit beteken dus dat vroue onrein was indien hul nie ook op seksuele gebied volmaak was aan die fisiologiese wyse waarop hulle geskep was nie. Dieselfde het vir mans gegeld. Homoseksuele- en lesbiese verhoudings is daarom volgens die destydse antropologie as immoreel en onrein beskou. Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – text and Hermeneutics**, p 232, [Abingdon Press], Nashville, 2001; Louw, Johannes P. and Nida, Eugene A., **Greek-English Lexicon of the New Testament based on Semantic Domains**, [United Bible Societies], New York, 1988, 1989. Die konteks van wat 1:24 met 1;26-27 het dui op die seksuele verband wat hier ter sprake is.

⁴⁷Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁴⁸Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁴⁹Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – Text and Hermeneutics**, p 233, [Abingdon Press], Nashville, 2001.

ook gelees word binne die sekondêre konteks van die groep ander sondes wat in 1:28-31 genoem word.⁵⁰

Daarom behoort die "oorgee" soos Paulus dit beskryf binne sy eie siening van God se verlossende handeling gesien word.⁵¹ Vir hom is die "oorgee van gelowiges" wat aan sonde verslaaf is, dikwels die proses waardeur God hulle weer van hul sonde vrymaak of "red" en na die regte pad terugbring (1 Kor 5:5; 1 Tim 1:20). Daar bestaan geen twyfel nie dat sy lesers uit die heidense beskawings dikwels teruggeval het in hul ou heidense gewoontes.⁵²

2.3. Romeine 1:25

Dit is hulle wat die waarheid van God verruil vir die leuen. Hulle dien en vereer die skepsel in plaas van die Skepper aan wie die lof toekom vir ewig. Amen. -

²⁵οἵτινες μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα, ὃς ἐστὶν εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, ἀμήν.

Ook hierdie gedeelte bevestig dat ons hier nié met kultushandeling te doen het nie, maar met afgodediens in die algemeen. In teologie is dit 'n herhaling van 1:23. In hierdie teks vind ons drie dinge, nl:⁵³

- † Dit dui op die mense wat hul rug op God keer.
- † Dit dui op die sigbare geestelike simbole van mense wat hul rug op God gekeer het.

⁵⁰ Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice - Text and Hermeneutics**, p 233, [Abingdon Press], Nashville, 2001.

⁵¹ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁵² Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁵³ Johnson Timothy Luke, **Reading Romans - A Literary and Theological Commentary**, p 30- 35, [Crossroad Publishing Company], New York, 1996; Murray John, **The Epistle to the Romans**, p 45, [Wm B Eerdmans Publishing CO], Grand Rapids, 1984; Witherington Ben, **Paul's Letter to the Romans - A Social-Retorical Commentary**, p 58-67, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

† Dit dui op hul geestelike perversiteit (omdat hulle God nie dien en eer nie).

Met τὴν ἀλήθειαν τοῦ θεοῦ word waarskynlik na God as die Skepper en die waarheid wat uit sy skepping oor Hom en hoe Hy geskep het na vore kom.⁵⁴ Dit is hierdie waarheid wat verruil word vir die leuen. Dit is met ander woorde ook 'n leuen wat die aard van sy skepping bevraagteken. Wanneer mense God as die Skepper nie meer aanbid nie en daarmee saam ook sy handewerk in die skepping nie meer raaksien en sò respekter nie, is afgodediens wat gepaard gaan met ongewenste seksuele praktyke (wat nie in ooreenstemming is met die wyse waarop Hy geskep het) in 'n gemeenskap geen verrassing nie.⁵⁵

2.4. Romeine 1:26

Meeste kommentatore is dit eens dat Rom 1:26-27 van homoseksuele en lesbiese verhoudings praat.⁵⁶

Daarom gee God hulle oor aan skandelijke drifte. Hulle vroue verander die natuurlike omgang in 'n teen-natuurlike omgang - ²⁶Διὰ τοῦτο παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς εἰς πάθη ἀτιμίας, αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετέλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν,

⁵⁴ Fitsmyer Joseph, **Spiritual Exercises based on Paul's Epistle to the Romans**, p 31-38, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 1995; Murray John, **The Epistle to the Romans**, p 45, [Wm B Eerdmans Publishing CO], Grand Rapids, 1984; Newman and Nida, **A Translator's Handbook on the Letter to the Romans**, p 26, [United Bible Society], 1973; Witherington Ben, **Paul's Letter to the Romans – A Social-Retorical Commentary**, p 58-67, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

⁵⁵ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998; Witherington Ben, **Paul's Letter tot he Romans – A Social-Rethorical Commentary**, p 58-67, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

⁵⁶ Thiselton Anthony A, **Can Hermeneutics ease the deadlock? Some Biblical Exegesis and Hermeneutical Models**, p 176, [SCM Press], Cambridge, 1997

Immoraliteit is nie die oorsaak van God se oorgee van die mense nie, maar die gevolg daarvan. Paulus gebruik hier 'n "beeld" om sy argument van die gevallenheid van die mens te motiveer.⁵⁷ Die onderdrukking van die kennis wat God oor Homself en sy skepping aan die mensdom deur sy skepping gegee het, lei tot twee vorme van verkeerde optrede. Dit is afgodediens en die beoefening van homoseksuele verhoudings.⁵⁸

Dieselfde argument wat Paulus gebruik, word ook deur 'n Joodse filosoof van Aleksandrië gebruik om afgodery te verwerp. Die pseudografiese geskrif staan bekend as die Wysheid van Salomo (wat nou reeds bekend is). Hierdie boek is ongeveer binne 80 jaar na die Romeine brief geskryf.⁵⁹ Uit die pseudografiese geskrif is dit baie duidelik dat Paulus

⁵⁷ Achtemeier Paul J, **Romans**, p 40v [John Knox], Atlanta, 1985. Homoerotieka was daarom nie 'n private aangeleentheid nie, maar 'n kwessie vir die samelewing. Dit was die "verkragting" van die wyse waarop die geskiedenis van mans en vroue gesien was. Die mens word dus ook van die waarheid van die skeppingsorde weggedraai om 'n ander waarheid rakende seksualiteit te glo. Dit beteken dat die seksuele begeertes van die mense ook verlaag is tot iets wat dit nie oorspronklik bedoel was om te wees nie. Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 47-48, [SCM Pres Ltd], Grand Rapids, 1980; Hays Richard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 386-387, [T&T Clark], Edinburg, 1996. Maw: Kyk hoe gebroke is die mensdom dat hierdie dinge onder julle voorkom ...

⁵⁸ Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice - Text and Hermeneutics**, p 247, [Abingdon Press], Nashville, 2001.

⁵⁹ Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice - Text and Hermeneutics**, p 248, [Abingdon Press], Nashville, 2001. "Al hierdie mense wat omtrent God onwetend is, is van nature dwaas; so ook dié wat uit die goeie dinge wat hulle waarneem, nie vermag in te sien dat Hy bestaan nie; en ook dié wat wel aandag het vir die werk maar tog nie die Maker daarvan erken nie ... Want uit die grootheid en goedheid van die skepsels kan die Oorsprong daarvan deur vergelyking gesien word ... want as hulle in so 'n mate in kennis gevorder het, dat hulle in staat was om die loop van die tye te bepaal, waarom het hulle dan nie eerder die Here daarvan ontdek nie? Inderdaad ellendig is daarom die wat hulle verwagting in dooie dinge gestel het - dit is hulle wat die werke van mensehande gode noem: goud en silwer, kunswerke en afbeeldinge van lewende wesens, of nuttelose steen wat 'n outydse handewerk is ... Maar as hy nou bid vir sy besittings en sy huwelik en sy kinders, dan skaam hy hom nie om vir die lewlose ding te praat nie: vir sy gesondheid doen hy beroep op iets wat swak is, vir sy lewe vereer hy iets wat dood is, om hulp te smek by iets wat die minste ervaring het, om 'n voorspoedige reis bid hy iets wat nie kan loop nie, om wins in sy besigheid en voorspoed by sy arbeid vra hy iets wat die onhandigste in handewerk is ... Mettertyd het die goddelose gewoonte toe sterker geword en is onderhou soos 'n wet ... En alles gebeur deurmekaar: bloedvergieting en moord, diefstal en listige

glad nie tempel-homoseksualiteit of sogenaamde homoseksuele tempelprostitusie in gedagte gehad het nie, maar eerder afgodediens in die algemeen.

Met πάθη ἀτιμίας⁶⁰, word die tema van 1:26b-27 aangekondig. Die "skandelige drifte" (1983 Afrikaanse vertaling) sou ook met "passie sonder respek" vertaal kon word. Dit het 'n seksuele karakter, maar dui op die onaanvaarbaarheid en degradering van hierdie passie.⁶¹ Die onrespekvolle optrede is daardie optrede wat nie slegs teenoor die gemeenskap of God onrespekvol is nie. Dit is primêr 'n disrespekvolle optrede teenoor jouself en die wyse waarop jy deur God anatomies en fisiologies geskep is.⁶²

bedrog, verkragting, ontrou, oproer, meineed, verontrusting van die eensames, ondank vir weldade, verpesting van siele, verwisseling van geslag, losbandigheid in die huwelik, egbreuk en uitspattigheid. Want die diens van eerlose afgode is die begin en oorsaak en einde van al die kwaad, dat feesviering tot raserny lei, dat profete onwaarheid voorspel, dat hulle sleg lewe, dat hulle maklik meineed pleeg; want omdat hulle in siellose gode glo, verwag die meinediges nie dat hulle gestraf sal word nie. Tweevoudig is daarom die verdiende straf wat hulle sal tref: omdat hulle deur die afgode te vereer, kwaad gedink het van God; en omdat hulle meineed gepleeg het vanweë hulle minagting van die geregtigheid ..." (Wysheid 13:1, 5, 9-10, 17-19; 14:16, 25-30) – Die Bybel met Deutero-Kanonieke Boeke, **Die Wysheid van Salomo**, 975-976, [Nasionale Boekdrukkery, Goodwood, 1987.

⁶⁰ Boswell John, **Christianity, Social tolerance and homosexuality**, p 108-109, [The University of Chicago Press], Chicago and London, 1996. Boswell is van mening dat hier eerder sprake is van homoseksuele aktiwiteite deur heteroseksuele persone. Onthou dat hy gewys het op die bestaan van homoseksuele huwelike. Dit is volgens hom wat met πάθη ἀτιμίας (disrespekvolle passie) en τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι (handelinge wat skandalig is) verstaan behoort te word. Binne die konteks van heteroseksuele persone wat in seksuele luste homoseksuele seks beoefen, verwerp hy beide pederastie òf homoseksuele tempel-prostitusie as 'n moontlikheid waarvan Paulus hier praat. Hy vra verder die vraag dat waarom sou Paulus net homoseksuele tempel-prostitusie veroordeel maar nie ook heteroseksuele tempel-prostitusie nie. Volgens hom is dit onbillik om te beweer dat hier enige ander motivering as seksuele begeertes ter sprake is.

⁶¹ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998; Newman and Nida, **A Translator's Handbook on the Letter to the Romans**, p 26, [United Bible Society], 1973.

⁶² Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – Text and Hermeneutics**, p 233, [Abingdon Press], Nashville, 2001.

Hierdie onrespekvolle passie het nie nét onder die heidene voorgekom nie. Paulus waarsku die gelowiges in Tessalonika ook hierteen. In 1 Tess 4:3-5 waarsku Paulus juis die gelowiges om nie met μή ἐν πάθει ἐπιθυμίας καθάπερ καὶ τὰ ἔθνη op te tree nie. Gelowiges het hulle dus ook aan hierdie verkeerde seksuele passie skuldig gemaak. Hierdeur word die leser voorberei deur kennis te neem wat nou gaan volg. Die rede hiervoor is omdat mense nie respek vir die Skepper, die skepping sowel as "hoe" Hy geskep het, het nie.⁶³

Dan kondig Paulus die onrespekvolle passie aan deur 'n eerste voorbeeld daarvan te noem met αἱ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν. Dit is daardie seksuele passie waar vroue op seksuele gebied tot mekaar aangetrokke voel. Vir hom gaan dit om die "seksuele saak" en nie allerhande aanverwante argumente rondom dit nie (1:21 – met hulle redenasies bereik hulle niks ...).⁶⁴ Hier verwys die apostel duidelik na lesbiese verhoudings. Volgens hom is dit onnatuurlik vir vroue om seksuele passie vir mekaar te hê. In 1:27 sal die saak van die "natuurlike" en die "onnatuurlike" in meer detail behandel word.⁶⁵

Wanneer Paulus θήλειαι en ἄρσενες (1:27 "vrou-e, man-s," – meervoud) gebruik doen hy dit omdat hy spesifiek die skeppingsorde van die twee geslagte se seksuele verhouding in gedagte het. Hy gebruik die

⁶³Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁶⁴Murray John, **The Epistle to the Romans**, p 46, [Wm B Eerdmans Publishing CO], Grand Rapids, 1984; Newman Nida, **A Translator's Handbook on the Letter to the Romans**, p 26, [United and Bible Society], 1973; Witherington Ben, **Paul's Letter to the Romans – A Social-Retorical Commentary**, p 69, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004. Volgens Witherington handel verse 26-27 oor lesbiese en homoseksuele gedrag, optrede, gesindheid en verhoudings.

⁶⁵Brooten Bernadette J, **Love Between Women**, p 231-232, [The University of Chicago Press], Chicago, 1996. Die "verander" van die natuurlike vir die onnatuurlike dui daarop dat die mense weet wat die regte vorm van seksuele erotisme is, maar daarvan wegbeweeg. Dit is dus die verandering van die vorm van seksualiteit.

spesifieke LXX begrippe wat in Gen 1:27 gebruik word wanneer van die skepping van die man en die vrou vertel word "en ἄρσεν και θήλυ. Dit wat met ander woorde tydens lesbiese of homoseksuele verhoudings gebeur, dui vir hom op seksuele onaanpasbaarheid en is 'n direkte oortreding van die skeppingsorde (vgl Mark 10:6 en Matt 19:4; Gen 1:27; Gal 3:28).⁶⁶

2.5. Romeine 1:27

Net so laat vaar die mans ook die natuurlike omgang met die vrou en brand van begeerte vir mekaar. Mans pleeg skandelikhede dade met mans en bring oor hulleself die verdiende straf vir hulle perversiteit - ²⁷ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν⁶⁷ τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι καὶ τὴν ἀντιμισθίαν ἣν ἔδει τῆς πλάνης αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ἀπολαμβάνοντες.

Beide ἐκκαίωμαi, "brand of vurig" en ὄρεξις, "soek, begeer met spesifieke verwysing na seksuele begeertes" kom slegs hier in die Nuwe Testament voor.⁶⁸ Dit sou verkeerd wees om brandende begeerte wat daar tussen persone van dieselfde geslag is, te gebruik om die vorm van homoseksuele of lesbiese verhoudings hier in terme van perversiteit of

⁶⁶ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998; Hays Richard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 386-387, [T&T Clark], Edinburg, 1996. Paulus val hier terug op die skeppingsverhale van Gen 1-3.

⁶⁷ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 66-68, Potchefstroom, 2004. Ook hier is 'n bevestiging dat pederastie nie ter sprake is nie. Wanneer Paulus hierdie begrip ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν gebruik is dit 'n ander begrip as wat deur sommige van die destydse filosowe vir pederastie gebruik word. Plato (Wette, 3.836C) verwys na pederastie in terme van ἄρσενες ἐν νεών. In hoofstuk 2 is reeds gewys dat sommige van die ander filosowe met παιδαραστησ or παιδικην (Liddel & Scott, 1983, p 584) na pederastie verwys het. Die Didache van die Twaalf Apostels (ongeveer 70 nC) het weer met παιδοφθορησεις na pederastie verwys. Paulus het die Brief aan die Romeine waarskynlik in 55-56 nC geskryf. Die siening dat Paulus hoegenaamd in enige van die drie Briewe na pederastie verwys kan daarom hoegenaamd nie gehandhaaf word nie.

⁶⁸ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

losbandigheid te beskryf, soos sommige doen. Paulus sien niks verkeerd met hierdie brandende passie en begeertes wat tussen twee persone is nie, mits dit van toepassing is op heteroseksuele persone binne 'n huwelik (1 Kor 7:9). Hier word dit nie as immoreel veroordeel nie, maar juis aangemoedig in terme van 'n heteroseksuele huwelik.

Die frase τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι, dui nié net op 'n homoseksuele "geneigdheid" of homoseksuele luste nie, maar op die homoseksuele daad (ongeaag of dit uit 'n wedersydse verhouding van liefde en trou kom).⁶⁹ Paulus gebruik hier dieselfde begrip waarmee die LXX גְּלוּהָ vertaal wanneer daar na die skandelikheid van homoseksuele dade verwys word (Gen 9:20-27; Lev 18:6-19; 20:11, 17-21). Hy gerbuik dus 'n Ou Testamentiese tradisie. **Dunn** verwerp daarom Scroggs se siening dat hier van pederastie gepraat word. Hier gaan dit om enige vorm van homoseksuele verhoudings (manlik én vroulik) en dus kan pederastie nié ter sprake wees nie.⁷⁰

Scroggs, die groot verkondiger van pederastie as homoseksuele praktyk, waarvan Paulus in Rom 1 sou praat, se argumentasie het egter ernstige kultuur-historiese tekortkominge in sy motivering van pederastie.⁷¹ Die

⁶⁹Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁷⁰Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998.

⁷¹Smith Mark D, **Ancient Bisexuality and the Interpretation of Romans 1:26-27*** uit **Journal of the American Academy of Religion LXIV/2**, p 226-227, 233, 1996. Scroggs begrond sy argumentering hiervan hoofsaaklik op 'n meestergraad van ene Kenneth Dover. Indien Paulus slegs van sulke homoseksuele praktyke (pederastie) sou geweet het, beteken dit dat hy slegs hierdie praktyke veroordeel het. Rom 1 is dan nie die veroordeling van die tipe homoseksuele verhoudings van volwasse mense wat in liefde en trou met mekaar leef soos vandag gevind word nie. Rom 1 en al die ander Nuwe Testamentiese Skrifgedeeltes praat daarom van gedeeltes wat ver verwyderd is van die kultuur waarbinne vandag geleef word. Scroggs se argumentering dra nie water nie, juis omdat hy nie kennis dra van ander vorme van homoseksuele gebruike soos in die vorige hoofstuk reeds beskryf is nie. Daarom gee Scroggs nie 'n duidelike en egte weergawe van die kultuur

primere kritiek dat Paulus slegs oor pederastie praat is dat dit 'n anakronisme ten opsigte van die voorkoms van pederastie in Paulus se tyd was. Hy gee nie erkenning aan die historiese feit dat pederastie 'n gebruik onder die Griekse adel ongeveer 400 jaar voor die Nuwe Testamentiese mense (destydse meditereense mens) was nie. Sedert die Peloponnesiese oorlog (431-404 vC) het pederastie afgeneem en feitlik verdwyn, terwyl ander homoseksuele praktyke (ook homoseksuele verhoudings van liefde en trou) bly voortbestaan het (Dit is binne hierdie konteks dan weer nodig om net te kyk na die voorkoms van permanente homoseksuele verhoudings wat nie pederastie of pervers was nie).⁷²

Vervolgens behoort sekere breë begripsbepalings uit Rom 1:23-27 uitgeklaar te word.

ἤλλαξαν (23); μετήλλαξαν (25); μετήλλαξαν (26): Die basiese betekenis is "om anders te maak". In die Nuwe Testament kom vorme van die woord voor wat op "verander" of "uitruil" sou kon dui.⁷³ Rom 1:25 se μετήλλαξαν ("hulle verander") is die ekwivalent van ἤλλαξαν in 1:23. Dit word ook in die konstruksie sigbaar τὸ ἔν τιμι.⁷⁴ Die waarheid wat verander word ἡ ἀλήθεια τοῦ θεοῦ is God se selfbekendmaking aan die mens deur die skepping – ook hoe Hy die mens geskep het (1:18–21). Die gevolg van hierdie geestelike verdraaing lei tot die verdraaing op die natuurlike en daarom ook seksuele gebied (μετήλλαξαν Rom 1:26-27). Dit is 'n logiese gevolg van die straf van die mensdom wat die waarheid

rakende homoseksualiteit van die destydse samelewing waarbinne die Bybelskrywers gelewe het nie.

⁷² Smith Mark D, **Ancient Bisexuality and the Interpretation of Romans 1:26-27*** uit **Journal of the American Academy of Religion** LXIV/2, p 233, 1996.

⁷³ Kittel, Gerhard; Friedrich, Gerhard, **The Theological Dictionary of the New Testament**, [MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 2000, c1964.

⁷⁴ Kittel, Gerhard; Friedrich, Gerhard, **The Theological Dictionary of the New Testament**, [MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 2000, c1964.

van God en sy skepping nie wil aanvaar nie.⁷⁵ Seksuele verskille is die regverdiging vir die "in mekaar pas" tydens seksuele omgang. Deur die skepping van die man én die vrou het die "Skepper" twee absolute aanvullendes (biologies, fisiologies, psigologies en emosioneel) tot mekaar gemaak. Die een bring die ander tot volheid – in alle opsigte. Wanneer daar dus in hierdie komplimentêre eenheid 'n uitruil plaasvind en die een word soos die ander, dan is dit 'n ontkenning van hoé die Skepper geskep het. Seks met dieselfde geslag word daarom tragies in terme van $\chi\rho\eta\sigma\iota\nu$.⁷⁶

$\chi\rho\eta\sigma\iota\nu$ (26, 27): Dit kan vertaal word met gebruik, bruikbaar en soms ook met seksuele omgang.⁷⁷ In terme hiervan dui dit op die seksuele funksie wat 'n persoon het met iemand van die teenoorgestelde geslag (1:26-27).⁷⁸ Dit kan ook gebruik word om aan te toon dat natuurlike verhoudings van liefde tussen 'n man of 'n vrou bestaan, maar dit kan nié gebruik word om enige verhouding tussen twee mans of twee vroue (seksueel of in terme van liefde en trou) as natuurlik te beskryf nie.⁷⁹ Daarom kan die argument dat $\chi\rho\eta\sigma\iota\nu$ slegs dui op passievolle verhoudings wat 'n sogenaamde ignorering van 'n verhouding van liefde

⁷⁵ Kittel, Gerhard; Friedrich, Gerhard, **The Theological Dictionary of the New Testament**, [MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 2000, c1964.

⁷⁶ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 55, Potchefstroom, 2004

⁷⁷ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 55, Potchefstroom, 2004

⁷⁸ Louw, Johannes P. and Nida, Eugene A., **Greek-English Lexicon of the New Testament based on Semantic Domains**, [United Bible Societies], New York, 1988, 1989.

⁷⁹ Brooten Bernadette J, **Love Between Women**, p 245-246, [The University of Chicago Press], Chicago, 1996. Die destydse Griekse skrywers uit die antieke tyd het die begrip (naamwoord $\chi\rho\eta\sigma\iota\varsigma$ en werkwoord $\chi\rho\alpha\sigma\mu\alpha\iota$) gebruik om aan te toon dat 'n man 'n vrou "gebruik", terwyl 'n vrou weer deur 'n man "gebruik" word. Hulle vrouens het die natuurlike vorm van seksuele omgang dus verander om nie deur mans "gebruik" te word nie, maar om deur ander vroue "gebruik" te word. Louw, Johannes P. and Nida, Eugene A., **Greek-English Lexicon of the New Testament based on Semantic Domains**, [United Bible Societies], New York, 1988, 1989.

en trou (ook homoseksueel) is, nie stand hou nie. Indien hierdie argument wat dikwels ten gunste van homoseksuele huwelike en – verhoudings gebruik word, korrek is, beteken dit dat Paulus in 1 Kor 5-7 'n beroep sou doen op heteroseksuele verhoudings waar daar geen passie is nie.⁸⁰

φυσικὴν ... παρὰ φύσιν (26, 27): Dit is feitlik net hier in die Nuwe Testament waar die woord φύσιν gebruik word. Dit is dus in die Nuwe Testament nie so 'n algemene gebruik van die begrip soos in die Hellenistiese kultuur (Stoïsyne veral) nie.⁸¹ Dit is ook nie bloot maar toevallig dat die enkele gebruik van die begrip in die Nuwe Testament duidelike ooreenkomste met die Ou Testament het nie (vgl LXX Wysheid 3 -4; 3 en 4 Makkabeërs).⁸² 'n Letterlike vertaling van φύσιν dui op iets wat volgens die natuur is. Dit kan ook verband hou met die natuurlike aard, karakter of instink van iets.⁸³ Daar is reeds in hoofstuk 2

⁸⁰ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 55, Potchefstroom, 2004

⁸¹ Dunn JDG, **Romans**, p 74, [Word Books], Dallas, 1988; Laeschli S, **The Language of faith**, [Epiworth Press], 1965; Thiselton, **Can Hermeneutics Ease the Deadlock? Some Biblical Exegesis and Hermeneutical Models**, p 176, [SCM Press], Cambridge, 1997. Paulus gebruik die begrip minder as in die Griekse kultuur en die stoïsyne waaruit hy as filosoof gekom het. Die stoïsyne het die begrip gebruik in terme van die natuurlike en verskillende fisiologiese verskille waarop 'n man en 'n vrou geskep is ('n natuurwet). Hy gebruik die begrip wetende dat sy lesers as Grieks-Romeinse burgers die betekenis van die frase ken. Dit is belangrik om te beseft dat woord-voorkoms en woord-inhoud nie dieselfde is nie. Daar moet dus niks negatief ingelees word in die min gebruik van die begrip deur Paulus nie, aangesien hy daaraan 'n spesifieke inhoud/betekenis in sy spesifieke gebruik gee wat in lyn is met die filosofiese beweging waaruit hy gekom het. Thomas van Aquina het dieselfde inhoud later (interpreteer dit as skeppingsorde) aan die begrip gegee.

⁸² Kittel, Gerhard; Friedrich, Gerhard, **The Theological Dictionary of the New Testament**, [MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 2000, c1964; Wischmeyer Oda, **[Physis] und [Ktisis] bei Paulus: Die Paulinische Rede von Schöpfung und Nature**, p 352-375, [ZTK 93], 1996.

⁸³ Brooten Bernadette J, **Love Between Women**, p 247-249, [The University of Chicago Press], Chicago, 1996. Philo van Alexandrië, en tydgenoot van Paulus, gebruik die begrip παρὰ φύσιν slegs drie keer. Die eerste dui op die seksuele omgang tussen 'n man en 'n vrou wanneer sy menstrueer. Die tweede dui op pederastie ('n seksuele verhouding tussen 'n man en 'n seun). Die derde dui weer om seksuele omgang tussen twee verskillende spesies bv. 'n Mens met 'n dier. Die eerste gebruik by Philo het waarskynlik te doen met sy siening dat seksuele omgang ter wille van

aangetoon hoedat die homoseksuele Aristoteles na homoseksuele verhoudings verwys, hy wel die begrip $\phi\upsilon\sigma\epsilon\iota\omega$ gebruik. Paulus leen dus waarskynlik die begrip by die Griekse gebruik.

Hierdie begrip dui dus op iemand se "konstitusie"⁸⁴ of in terme van hierdie debat op iemand se seksuele oriëntasie (biologies dus). Dit gaan met ander woorde oor die logika van hoe iemand se natuur geskep is.⁸⁵ In terme van die biologiese gebruik sal voorstanders van homoseksuele huwelike sê dat hulle $\phi\upsilon\sigma\iota\kappa\omicron\varsigma$ hulle homoseksueel $\pi\alpha\rho\grave{\alpha}$ $\phi\acute{\upsilon}\sigma\iota\nu$ maak. God het my sò (homoseksueel) gemaak.⁸⁶

Die probleem met sò 'n interpretasie van die teks is dat die skepping van die man en die vrou verband hou met die skeppingsorde en méér as 'n genetiese oriëntasie is. Die meerderheid van die Grieks-Romeinse literatuur verstaan die begrip in terme van "manlik" en "vroulik". Binne daardie konteks veroordeel hierdie literatuur homoseksuele verhoudings.⁸⁷ Dit is gedurende hierdie tyd verstaan in terme van die "natuurlike orde van dinge" soos God dit geskep het (vgl ook 1 Kor

voortpanting behoort te wees. Paulus het waarskynlik 'n enger siening as Philo. Die Joodse gelowiges in die gemeente van Rome sou geweet het dat Paulus binne die konteks waarin hy Rom 1 geskryf het, eerder op seksuele verhoudings tussen mense van dieselfde geslag sou dui, gegewe die Levitikus tekste. Louw, Johannes P. and Nida, Eugene A., **Greek-English Lexicon of the New Testament based on Semantic Domains**, [United Bible Societies], New York, 1988, 1989.

⁸⁴ Kittel, Gerhard; Friedrich, Gerhard, **The Theological Dictionary of the New Testament**, [MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 2000, c1964.

⁸⁵ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 56, Potchefstroom, 2004

⁸⁶ Boswell John, **Christianity, Social tolerance and homosexuality**, p 108-109, [The University of Chicago Press], Chicago and London, 1996; Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 56, Potchefstroom, 2004.

⁸⁷ Seitz Christopher, **Sexuality and Scripture's Plain Sense: The Christian Community and the Law**, p 194, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2000. In 'n vorige hoofstuk is reeds gewys dat hoewel homoseksuele verhoudings gedurende hierdie tyd voorgekom het, dit nie beteken dat dit deur die algemene Joodse en meditereense gemeenskappe aanvaar is nie. Daar is ook gewys dat hierdie verhoudings meestal slegs in die stede en onder die "elite" voorgekom het.

11:14-15 waar die verskillende nature van die man en vrou weer met φυσικη beskryf word).⁸⁸ Dit het te doen met spermselle, eierselle en 'n baarmoeder. Paulus gebruik hierdie begrip in konteks van 'n kosmiese "verdraaiing" wat voortspruit uit die aanbidding van 'n valse god (gode).⁸⁹ Josefus gebruik die begrip wanneer hy na seksualiteit verwys. Hy skryf:

"The Law recognizes no sexual connections except for the natural union (κατα φυσικη) of man and wife ..."⁹⁰

Gedurende Paulus se tyd is die teenoorgestelde van κατα φυσικη maw παρὰ φύσιν deur die Hellenistiese Grieke en Judaïsme gebruik as 'n polemiese begrip teen homoseksuele verhoudings. Met sy gebruik van die begrip in Rom 1 is hy dus besig om 'n bekende "teen-homoseksuele-verhoudings" frase te gebruik.⁹¹

Daarom is homoseksuele verhoudings dus 'n oortreding van die skeppingsorde se grense wat tussen die man en die vrou biologies en

⁸⁸ Verreweg die meeste geleerdes handaaf die siening dat Paulus hier na heteroseksualiteit verwys as 'n skeppingsordening. Cranfield CEB, **A Critical and Exegetical Commentary on the Epistle to the Romans – vol 1 ICC**, p 125-126, [T&T Clark], Edinburg, 1975; Fitsmyer JA, **Romans**, p 285-286, [Doubleday], 1992; Hays Richard B, **Relations Natural and Unnatural – A Response to John Boswell's Exegesis of Romans 1**, p 184-215, [JRE 14], 1986; Hoheisel Karl, **Homosexualität**, p 338-339, [RAC], 1994; Van de Spijker AMJM Herman, **Die gleichgeschlechtliche Zuneigung**, p 83-84, [Olten: Walter], 1968; Wright David F, **Homosexuality: The Relevance of the Bible**, p 295, [EvQ 61], 1989.

⁸⁹ Barr James, **Biblical Faith and the natural Theology**, [Clarendon], Oxford, 1993; Barth Karl, **Natural Theology: Compromising "Nature and Grace" by Professor Dr Emil Brunner and the Reply "No" by dr Karl Barth**, [Cenetary], London, 1946; Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality – PhD verhandeling**, p 56, Potchefstroom, 2004; Dunn JDG, **Romans**, p 74, [Word Books], Dallas, 1988

⁹⁰ Josephus, Flavius, **The Works of Josephus**, (Oak Harbor, WA: Logos Research Systems, Inc.) 1997.

⁹¹ Hays Richard B, **The Moral Vision of the New Testament**, p 386-387, [T&T Clark], Edinburg, 1996; Koester Helmut, "Physis", p 273, [TDNT 9]; Pronk Pim, **Against Nature? Types of Moral Argumentation Regarding Homosexuality**, p 227, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 1993.

fisiologies geskep is - teen die natuur⁹². In plaas dat mense kyk na hoe die skepping fisies lyk en daardeur erkenning aan die Skepper gee, ignoreer hulle dit. Die implikasie hiervan is dat die mens homself/haarself vergoddelik (self besluit wat reg en verkeerd is) en so as skepsel een word met 'n ander skepsel buite die skeppingsnorme om.⁹³ Wanneer homoseksuele seksuele verhoudings plaasvind, is dit ook binne die konteks van *χρῆσιν* teen die natuur.

Wanneer iemand dus die geskape werklikheid in terme van geslagtelikheid ontken en 'n ander vorm van seksualiteit beoefen as wat oorspronklik bedoel was, tree daardie persone dus immoreel op. Dit gaan met ander woorde daaroor dat 'n man òf 'n vrou op seksuele en hul verhoudingslewe nie sò behoort te leef nie.⁹⁴ Wie op seksuele gebied *παρὰ φύσιν* optree maak hom/haar skuldig aan 'n seksuele fout.⁹⁵

3. Rom 1:18-27 in die breër konteks van Romeine

Die sterkste argument teen tempel-homoseksualiteit of homoseksuele tempelprostitusie soos voorstanders van homoseksuele huwelike dit noem, volg vanaf Rom 1:28vv. Dit is nog steeds binne die konteks van afgodediens dat Paulus die verdere sondelys vanaf 1:28 noem. Ook hier trek hy die lyn dat God mense oorgee *παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεὸς*. Soos die

⁹² Thieliicke Helmut, **Sex – Theological Ethics**, p 280-284, [WB Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 1979.

⁹³ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 56, Potchefstroom, 2004; Dunn JDG, **Romans**, p 74, [Word Books], Dallas, 1988; Calvin John, **The Epistles of Paul the Apostle to the Romans and to the Thessalonians** p 35-37, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 1960; Luther Martin, **Lectures on Romans**, p 27, [Westminster], Philadelphia, 1961 – vertaal deur W Pauck.

⁹⁴ Botha PH, **The Apostle Paul and Homosexuality** – PhD verhandeling, p 57, Potchefstroom, 2004

⁹⁵ Emmerton JA & Cranfield CEB, **Romans I (I-VIII)**, p 120-125, [T&T Clark], Edinburgh, 1977; Kittel, Gerhard; Friedrich, Gerhard, **The Theological Dictionary of the New Testament**, [MI: Wm. B. Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 2000, c1964.

mense oorgegee is om homoseksuele- én lesbiese verhoudings te beoefen, net sò gee God hulle oor aan vele ander sondes⁹⁶:

⁸En omdat hulle dit van geen belang ag om God te ken nie, gee Hy hulle oor (παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ θεός) aan hulle verdraaide opvattinge, sodat hulle doen wat onbetaamlik is. ²⁹Hulle is een en al ongeregtheid, slegtheid, hebsug en gemeenheid; hulle is vol jaloesie, moord, twis, bedrog en kwaadwilligheid. Hulle skinder en ³⁰praat kwaad; hulle haat God, hulle is hooghartig, aanmatigend, verwaand; hulle is mense wat kwaad uitdink, ongehoorsaam aan hulle ouers; ³¹hulle is onverstandig, onbetroubaar, liefdeloos, hardvogtig. ³²Hulle is mense wat die verordeninge van God ken dat diè wat sulke dinge doen, die dood verdien en tog doen hulle nie net self hierdie dinge nie, maar hulle vind dit ook goed as ander dit doen" **Rom 1:28-32**

Rom 1:24-32 sou skematies as volg uitgebeeld kon word:

1:24 aan onreinheid – die bevuling van hul liggame.

1:26 die bevuling van hul passie

1:28-31 die bevuling van hul denke en meegaande bevuling van hul optrede.

1:32 die oordeel oor wie hierdie dinge doen en goedpraat

Dit in ag geneem, sowel as die voorafgaande verduideliking van Rom 1, maak die interpretasie dat homoseksuele huwelike van liefde trou vandag aanvaarbaar is omdat Paulus na homoseksuele verhoudings wat tydens die kultus beoefen is sou verwys, is ingrypend:

Dit ontken nie alleen deeglike eksegetiese nie, maar impliseer verder dat die res van die sondes wat hy ook in dieselfde konteks noem, slegs verkeerd sou wees indien dit binne die kultus beoefen, sou word (en dat

⁹⁶ Porter Calvin L, **Romans 1:18-32: Its Role in the Developing Argument**, p 216-219, [NTS 40], 1994; Stowasser Martin, **Homosexualität und Bible: exegetische und hermeneutische Überlegungen zu einem scheiregen Thema**, p 517, [NTS 43], 1997.

dit inderdaad slegs in die tempels beoefen is). Die logika van hierdie argument is dat wanneer iemand die dinge van 1:28-31 dus as Christengelowige buite die tempel sou doen, sou hierdie dinge aanvaarbaar wees.

Uit die konteks van Rom 1:18-32 kan die volgende afleiding dus gemaak word. In Paulus se hantering van die oorsaak en gevolge van afgodery en sonde ontwikkel sy argumentering vanaf:

- † 'n Beskrywing van afgodery in die algemeen as 'n geestelike onnatuurlike vorm van aanbidding, na
- † Seksuele sondes as onnatuurlike gebruik van die liggaam, tot
- † Verskillende sosiale verhoudings (ook sondes) wat op 'n abnormale wyse versteur is.⁹⁷

Die interpretasie van die Rom 1:18-32 teks maak nog moeiliker sin wanneer dit in konteks van Rom 2 gelees word:

Hulle is mense wat die verordening van God ken (οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγινόντες) dat dié wat sulke dinge doen, die dood verdien, en tog doen hulle nie net self hierdie dinge nie, maar hulle vind dit ook goed as ander dit doen. Daarom is daar vir jou geen verontskuldiging nie, vir jou, mens wat 'n ander veroordeel, wie jy ook al is. Deurdat jy oor 'n ander 'n oordeel uitspreek, veroordeel jy jouself, want jy wat veroordeel, doen dieselfde dinge (αὐτὰ πράσσεις).² Ons weet dat God regverdig handel wanneer Hy mense wat sulke dinge doen, veroordeel.³ Maar jy, mens, wat ander veroordeel wat sulke dinge doen, en jy doen dit self (πολιῶν αὐτά), verbeel jy jou dat jy aan die oordeel van God sal ontkom? **Rom 1:32-2:3**

Die kennis van God gaan nie soseer om die aard of karakter van God nie. Dit gaan eerder om die erkenning van God as Heer in my lewe.⁹⁸ Die misverstand wat onder die mensdom in 1:18-32 ontstaan, raak die gebrek aan "insig" dat God ook in die skepping sy natuurlike orde aan

⁹⁷ Smith Mark D, **Ancient Bisexuality and the Interpretation of Romans 1:26-27*** uit **Journal of the American Academy of Religion** LXIV/2, 224, 1996.

⁹⁸ Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 51, [SCM Pres Ltd], Grand Rapids, 1980.

die heidene bekendgemaak het. Alle mense (heidene en Jode) kan God uit die skepping leer ken, én daarom ook sy wil (2:14-15). Alle mense het daarom 'n "ingeplante kennis" van die moraliteit wat God vra. Die heidene is immers ook na die beeld van God geskep.⁹⁹ Die implikasie is dus dat alle mense (heidene, Jode en Christene) God nie as die Here van hulle lewe (ook in terme van die natuurlike seksuele orde) wil erken nie.

Paulus het waarskynlik die groep wat in 1:18-32 vermaan word, steeds aangespreek. Die oordeel is daarom teenoor die Jode, en die heidenen.¹⁰⁰ Wanneer dit gesê word impliseer dit dat alles wat vanaf Rom 1:18 gesê is, vir die totale mensdom geld – ook vir die gelowiges in Rome (dus ook vir die gelowiges van vandag). Dit beteken dus dat ook Christene hulle by die sedelike etiek en moraliteit van Rom 1:18vv moet hou. Hy ontken nie dat mense verskillende "sondes" doen nie, of dat sommige in frekwensie meer geneig is om verkeerd op te tree nie.¹⁰¹ Hy stel egter 'n voldwonge feit: Hierdie dinge waarvan in Rom 1:18vv gepraat word, vind nie nêr onder die heidene plaas nie. Dit kom ook voor onder die Jode sowel as die gelowiges ("jy/jou" – Rom 2) in die gemeente van Rome. Dit is belangrik om te let dat hy dit met oortuiging en sonder verdere motivering net as 'n feit stel.¹⁰²

Die oorgang na Rom 2:1 word dikwels verstaan dat Paulus hier slegs met die Jode praat. Paulus plaas die Jode spesifiek onder dieselfde

⁹⁹ Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38a: Romans 1-8**, [Word Books, Publisher], Dallas Texas, 1998; Lekkerkerker AFN, **De Brief van Paulus aan die Romeinen I**, p 82, [Uitgeverij GF Callenbach BV Nijkerk], Groningen, 1987; Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 51, [SCM Pres Ltd], Grand Rapids, 1980.

¹⁰⁰ Lekkerkerker AFN, **De Brief van Paulus aan die Romeinen I**, p 85, [Uitgeverij GF Callenbach BV Nijkerk], Groningen, 1987

¹⁰¹ Ridderbos Herman, **Romeinen**, p 52-53, [Uitgeversmaatskapij JH Kok], Kampen, 1977.

¹⁰² Porter Calvin L, **Romans 1-18: Its Role in the Developing Argument**, p 216-219, [NTS 40], 1994; Ridderbos Herman, **Romeinen**, p 52-53, [Uitgeversmaatskapij JH Kok], Kampen, 1977.

sambreel as wat hy die heidene plaas (Rom 2:9).¹⁰³ Dit gaan dus vir hom waarskynlik oor alle mense wat deur die sondeval aangetas is – of anders gestel – om die realiteit van 'n gebroke werklikheid onder alle mense.¹⁰⁴

Daar is duidelike ooreenkomste tussen Paulus se verwysing na afgodediens en die beoefening van homoseksuele verhoudings. Paulus gebruik beide hierdie voorbeelde om aan te dui dat die mensdom God nie as Skepper en Heer wil aanvaar nie:¹⁰⁵

Skeppingsverhale	Afgodery	Homoseksuele verhoudings
1:26-27; 2:18-24; 3:8-9	Verbreek vertikale verhouding met God as Skepper.	Verbreek horisontale verhouding tussen mans en vroue as geskape werklikheid.
1:1, 26-27; 2:4; 2:18-24	Onderdruk die fisiese bewyse dat God bestaan.	Onderdruk die fisiese bewyse van hoe God mense in terme van seksualiteit geskep het.
3:4-7; 1:28	Dit gaan om die ontkenning van God in die verstand.	Dit gaan om die ontkenning van die liggaamlike en die normale

¹⁰³ Smith Mark D, **Ancient Bisexuality and the Interpretation of Romans 1:26-27*** uit **Journal of the American Academy of Religion LXIV/2**, 224, 1996

¹⁰⁴ Seitz Christopher, **Sexuality and Scripture's Plain Sense: The Christian Community and the Law**, p 193-194, {WB Eerdmans Publishing Co}, Grand Rapids, 2000; Smith Mark D, **Ancient Bisexuality and the Interpretation of Romans 1:26-27*** uit **Journal of the American Academy of Religion LXIV/2**, 225, 1996. Paulus se argumentering is hier logies. Dit gaan vir hom oor hoe die hele wêreld leef. Vanaf 1:18 gaan dit vir hom oor die verdorwenheid van die heidene. Vanaf 2:1 gaan dit om die verdorwenheid van die Jode. Niemand het 'n verskoning nie, maar om verskillende redes. Die een groep het die geskape werklikheid om na te kyk, terwyl die tweede die wet het wat hul lewens moet rig.

¹⁰⁵ Fitsmyer J, **Romans: A New Translation with Introduction and Commentary**, p 284, [Doubleday], New York, 1993; Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – Text and Hermeneutics**, p 267-268, [Abingdon Press], Nashville, 2001."

		passie.
3:6-7	Dit is 'n besluit van die mens.	Dit is die oorgee van God aan die mense op grond van hul besluit om Hom nie te gehoorsaam nie.
1:25-28	Verruil God vir afgode.	Verruil heteroseksuele seks vir homoseksuele seks.
3:4-7	God word nie geëer nie.	Die mens self word nie gerespekteer nie
3:16-18	Dit is 'n dwase optrede	Dit is 'n optrede wat nie respek vir die mens se natuurlike liggaam het nie
1:16-17; 3:19	Mens verruil die ware aanbidding van God en verdien die dood	Mens verruil die ware aanbidding van God en die ware insig in die natuurlike orde waarvolgens God geskep het, en verdien die dood.

Binne bogenoemde konteks van God se straf, behoort dit laastens ondersoek te word.

3.1. Romeine 1:32 – die oordeel van die dood.

³²Hulle is mense wat die verordeninge van God ken dat diè wat sulke dinge doen, die dood verdien, en tog doen hulle nie net hierdie dinge nie, maar hulle vind dit ook goed as ander dit doen" - ³²οἵτινες τὸ δικαίωμα τοῦ θεοῦ ἐπιγνόντες ὅτι οἱ τὰ τοιαῦτα πράσσοντες ἄξιοι θανάτου εἰσίν, οὐ μόνον αὐτὰ ποιοῦσιν ἀλλὰ καὶ συνευδοκοῦσιν τοῖς πράσσουσιν. **Rom 1:32**

Daar is drie moontlikhede wat Paulus kon motiveer om daarop te wys dat die dood as straf vir hierdie mense wag: Moontlik roep Paulus die Joodse wette van Lev 18 en 19 hier op waarvolgens homoseksuele

verhoudings ook met die dood gestraf is. Verder kan dit ook vir hom in die konteks van die skeppingsverhale gaan om die algemene straf van God dat mense wat Sy wil ken en ongehoorsaam is, die dood sal kry (Gen 2:16-17; 3:19). Derdens kon Paulus dalk ook twee Romeinse wette (vgl hoofstuk twee) in gedagte gehad het wat homoseksuele verhoudings met die dood gestraf het.¹⁰⁶

Dit kan dus hier ook gaan om die algemene straf vir die oortreding van God se wet en die ontkenning van hoe Hy geskep het. Dit is 'n straf wat op alle mense rus omdat hulle nie binne God se wil leef nie, maar doen wat hul eie begeertes aan hulle voorskryf.¹⁰⁷ Bogenoemde skematiese verduideliking onderskryf so 'n interpretasie. Hierdie straf herinner baie aan die straf wat in 1 Kor 6:9-10 gegee word vir mense wat (soos hier in Rom 1) verskeie sondes doen – waaronder ook die sonde van homoseksuele verhoudings:

“Of weet julle nie dat mense wat onreg doen, geen deel sal kry aan die koninkryk van God nie” - Ἡ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσιν; μὴ πλανᾶσθε· οὔτε πόρνοι οὔτε εἰδωλόατραι οὔτε μοιχοὶ οὔτε μαλακοὶ οὔτε ἀρσενοκοῖται... **1 Kor 6:9**

¹⁰⁶ Crook J, **'Introduction', Law and Life in Rome**, [Cornell University Press], New York, 1967; Lilja S, **Homosexuality in Republican and Augustan Rome**, p 112-121, [Societas Scientiarum Fennica], Helsinki, 1982; Robinson OF, **The Criminal Law of Ancient Rome**, p 70-71, [Duckworth] London, 1995; Williams CA, **Roman Homosexuality: Ideologies of Masculinity in Classical Antiquity**, p 119-124, [Oxford University press], Oxford, 1999. Keiser Augustus se Lex Iulia Institutes 4.18.2-3 gee die dood as straf “not only those who dishonour the marriage-bed with another but also those who indulge their ineffable lust with males”.

¹⁰⁷ Hodge Charles, **The Epistle to the Romans**, p 43-44, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 1968; Lekkerkerker AFN, **De Brief aan de Romeinen I**, p 81-82, [Uitgeverij JH Kok], Kampen, 1974; Ridderbos Herman, **Romeinen**, p 50-51, [Uitgeversmaatschappij JH Kok], Kampen, 1977; Thielman Frank, **Paul and the Law: A Contextual Approach**, p 529-542, [Intervarsity Press], Downers Grove, 1994; Westerholm Stephen, **Israel's Law and the Church's Faith: Paul and his Recent Interpreters**, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 1988.

In die verklaring van 1 Kor 6 sal weer na die gedeelte teruggekeer word. 'n Derde moontlike verklaring van hierdie gedeelte (Rom 1:32) moet verkry word uit die nou reeds bekende siening van "identiteit" onder die destydse Mediterreense mense. Dit is reeds behandel en sal in die volgende hoofstuk weer bespreek word. Dit gaan dus daarom dat wanneer Christengelowiges hierdie dinge doen, hulle nie volgens hulle identiteit in Christus lewe nie. Hul optrede getuig nie daarvan dat hulle aan Christus se groep behoort nie. Hulle optrede bring ook nie eer aan Christus se groep nie, maar skande. Daarom leef hulle volgens die identiteit van heidene. Die straf vir die heidense identiteit hoort dus ook by hulle. Hierdie identiteit se straf is dan die dood.

Vervolgens behoort die verklaring van bogenoemde gedeeltes in konteks van die sosiale etiek soos Paulus dit verder aan die Christene in Rome verduidelik uitgewys te word.

4. 'n Sosio-etiek in die gemeente van Rome

Die relevante gedeeltes word beter verstaan wanneer die verduideliking van die evangelie aan die gemeente van Rome binne hul sosio-etiek verstaan word. Daar is deur die destydse Christene verskeie mense (heidene, Jode en ander Christene – verskille in kulture, agtergrond en sosiale status) in hul huise ontvang. Tydens hierdie byeenkomste is oor sake wat in die destydse samelewing én onder die heidense- sowel as Joodse Christene plaasgevind het, gesels (Rom 14:1-15:13).¹⁰⁸ Daar was liberale (alles is my geoorloof) Christene én konserwatiewe (ek sal niks van die heidense gebruike doen nie) Christene.¹⁰⁹ Die identiteit van

¹⁰⁸ Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – text and Hermeneutics**, p 243, [Abingdon Press], Nashville, 2001.

¹⁰⁹ Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – text and Hermeneutics**, p 243, [Abingdon Press], Nashville, 2001.

die Christelike Kerk was besig om gevorm te word. Dit is daarom verstaanbaar dat die verskillende etiese en sosiale tradisies van die Christene by tye tot interne botsings gelei het. Botsing het nie nét binne die gemeentes voorgekom nie, maar ook met die burgerlike gemeenskap waarbinne hulle gelewe het. Die rede hiervoor was dat die Christene 'n ander "leer", "etiese" en "moraliteit" as die gangbare verkondig het.¹¹⁰

Christene was dus voortdurend op sosiaal etiese vlak bedreig deur die gewoontes en gebruike van die gemeenskap waarbinne hul gelewe het. Hul eie histories-godsdienstige agtergronde het ook die identiteit van die Kerk bedreig. Binne 'n omgewing waar die identiteit van die Christengelowiges gevorm word, en waarbinne hulle deur die burgerlike samelewing bedreig is, moes hulle hul dissipelskap uitleef.¹¹¹ Dit verklaar Paulus se oproep op die gelowiges om hul lewe te verander:

"Laat ons dan ophou met die werke van die duisternis; laat ons die wapens van die lig opneem. ¹³Ons moet welvoeglik lewe soos dit in die daglig hoort. Daar moet geen drinkery en uitspattigheid, geen ontug en onsedelikheid, geen rusie en jaloesie wees nie. ¹⁴Nee, julle moet lewe soos volgelingen van die Here Jesus Christus en nie voortdurend daarop uit wees om julle sondige begeertes te bevredig nie." - ¹²ἡ νύξ προέκοψεν, ἡ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους, ἐνδυσώμεθα [δὲ] τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ¹³ὡς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ¹⁴ἀλλὰ ἐνδύσασθε τὸν κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιείσθε εἰς ἐπιθυμίας. **Rom 13:12b-14**

¹¹⁰ Dunn James G, **The Theology of Paul the Apostle**, p 673, [William B Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 1998; Thiessen Gerd, **The social setting of Pauline Christianity**, p 27, [T&T Clark Limited], Edinburg, 1982. Die waardes en norme van die apostels was vreemd aan dit wat in die destydse samelewing voorgekom het. Dit het dikwels botsings tussen die apostels en die Christengelowiges, sowel as die verskillende groepe Christengelowiges onderling veroorsaak.

¹¹¹ Dunn James G, **The Theology of Paul the Apostle**, p 673, [William B Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 1998; Witherington Ben, **Paul's Letter to the Romans – A Social-Retorical Commentary**, p 317-324, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

Die sosio-etiek onder die Romeinse Christene was op ander terreine ook gekoppel aan afgodery. Binne daardie konteks moet die volgende gelees word:

¹⁴Omdat ek die Here Jesus ken, weet ek en is ek daarvan oortuig dat niks vanself onrein is nie. Maar as iemand iets as onrein beskou—vir hom is dit dan onrein. ¹⁵As jy met wat jy eet, jou broer aanstoot gee, leef jy nie meer volgens die liefde nie. Moenie deur wat jy eet, iemand vir wie Christus gesterf het, laat verlore gaan nie - ¹⁴οἶδα καὶ πέπεισμαι ἐν κυρίῳ Ἰησοῦ ὅτι οὐδὲν κοινὸν δι' ἑαυτοῦ, εἰ μὴ τῷ λογιζομένῳ τι κοινὸν εἶναι, ἐκείνῳ κοινόν. ¹⁵εἰ γὰρ διὰ βρῶμα ὁ ἀδελφός σου λυπεῖται, οὐκέτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς· μὴ τῷ βρώματι σου ἐκείνον ἀπόλλυε ὑπὲρ οὗ Χριστὸς ἀπέθανεν ¹⁷Die koninkryk van God is nie 'n saak van eet en drink nie, maar van gehoorsaamheid aan God, vrede en vreugde, wat die Heilige Gees ons gee - ¹⁷οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ· ¹⁷οὐ γάρ ἐστιν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ βρῶσις καὶ πόσις ἀλλὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη καὶ χαρὰ ἐν πνεύματι ἀγίῳ. **Rom 14:14-15, 17**

Paulus gebruik soortgelyke begrippe wanneer hy in 1 Kor 6:9-10 na afgodery, dronkaards en homoseksuele verhoudings verwys.¹¹² Die konflik tussen die liberale Christene en die konserwatiewe Christene destyds was juis dat die liberale Christene geargumenteer het dat die vryheid in Christus daartoe aanleiding gee dat hulle met sekere heidense gewoontes kon voortgaan en dat die genade van God so groter word.(Rom 5:20-6:2; 1 Kor 6:12-20; 8:1-9; 10:1-11:1).¹¹³ Die verwysing na die eet van kos dui dan spesifiek na die konflik tussen die "liberale (waarskynlik) heidense" gelowiges en die meer "konserwatiewe (waarskynlik) Joodse" gelowiges. Die konflik het gehandel dat die

¹¹²Dunn, James D.G., **Word Biblical Commentary, Volume 38b: Romans 9-16**, [Word Books Publisher], Dallas Texas, 1998; Witherington Ben, **Paul's Letter tot he Romans - A Social-Rhetorical Commentary**, p 338-341 [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

¹¹³Hays Richard B, [**The Moral Vision of the New Testament**, 36-41, [T&T Clark], Edinburg, 1996.

konserwatiewe gelowiges in Rome gereken het dat die eet van vleis wat aan die afgode geoffer is, verkeerd was.¹¹⁴ Binne hierdie konteks is dit dus ook moontlik dat wanneer Paulus na drinkery of dronkenskap verwys, hy na die tempelgebruike van die afgod Bagus verwys. Dit word aan die Dionysius kultus verbind.¹¹⁵ Dit is met ander woorde duidelik dat heelwat van die voorbeelde wat Paulus in Romeine en Korinte noem wat nie deur gelowiges beoefen mag word nie, ook aan sekere afgode gekoppel kon word.¹¹⁶

Hier is die analoog:

Indien homoseksuele verhoudings van liefde en trou vandag aanvaarbaar sou wees omdat dit buite die kultus plaasvind, dan is al die ander sake wat Paulus in die sogenaamde sondelyste vandag ook aanvaarbaar solank dit net nie met afgodery gepaard gaan nie. Anders gestel: Dronkenskap, hebsug, ooreet, genot, promiskuiteit en al die ander aspekte wat genoem word, is slegs sonde indien dit vandag weer binne enige vorm van kultus beoefen sou word.

Die vraag is watter advies gee hy dan aan die verskillende groepe in die gemeente.

¹¹⁴ Hodge Charles, **Epistle to the Romans**, p 418, WB Eerdmans Publishing Company] Grand Rapids, 1968.

¹¹⁵ Various, **Dictionary of New Testament Background**, [Inter-Varsity Press], Downers Grove, 2000.

¹¹⁶ Dit is vir die doel van hierdie studie nie nodig om 'n detail beskrywing van die konflik tussen die "sterker" en "swakker" Christene binne die gemeente van Rome te gee nie. Guerra Anthony J, **Romans and the Apologetic Tradition: The Purpose, Genre and Audience of Paul's Letter**, [SNTSMS 81 – Cambridge University Press], Cambridge, 1995; Jewett Robert, **Christian Tolerance: Paul's Message to the Modern Church**, p 89-109, [Westminster], Philadelphia, 1982; Reasoner Mark, **The Strong and the Weak: Romans 14:1-15:13**, [SNTSMS Cambridge University Press] 1999; Ryken, Leland; Wilhoit, James C.; Longman III, Tremper, **Dictionary of Biblical Imagery**, [InterVarsity Press], Downers Grove, 2000, c1998.

5. Vryheid en grense

Hoewel dit duidelik is dat Paulus nooit die sondes goedgepraat het nie, is sy advies aan die liberale en konserwatiewe Christene om in vrede met mekaar te leef:

¹⁹Laat ons ons dan beywer vir die dinge wat die onderlinge vrede en opbou bevorder. ²⁰Moenie oor kos afbreuk doen aan die werk van God nie. Alle kos is rein, maar dit is verkeerd om deur wat jy eet, aanstoot te gee. ²¹Dit is goed as 'n mens nie vleis eet of wyn drink of enigiets doen wat jou broer laat struikel nie. ²²Laat jou oortuiging hieroor 'n saak tussen jou en God wees. Gelukkig is die man wat hom nie hoef te verwyt oor wat hy hom veroorloof nie. ²³As iemand egter twyfel en tog eet, is hy klaar veroordeel omdat hy dit nie uit geloofsoortuiging doen nie. En enigiets wat 'n mens nie uit geloofsoortuiging doen nie, is sonde - ¹⁹Ἀρα οὖν τὰ τῆς εἰρήνης διώκωμεν καὶ τὰ τῆς οἰκοδομῆς τῆς εἰς ἀλλήλους. ²⁰μὴ ἔνεκεν βρώματος κατάλυε τὸ ἔργον τοῦ θεοῦ. πάντα μὲν καθαρὰ, ἀλλὰ κακὸν τῷ ἀνθρώπῳ τῷ διὰ προσκόμματος ἐσθίουσι. ²¹καλὸν τὸ μὴ φαγεῖν κρέα μηδὲ πιεῖν οἶνον μηδὲ ἐν ᾧ ὁ ἀδελφός σου προσκόπτει. ²²σὺ πίστιν [ἦν] ἔχεις κατὰ σεαυτὸν ἔχε ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. μακάριος ὁ μὴ κρίνων ἑαυτὸν ἐν ᾧ δοκιμάζει. ²³ὁ δὲ διακρινόμενος ἐὰν φάγη κατακέκριται, ὅτι οὐκ ἐκ πίστεως· πᾶν δὲ ὁ οὐκ ἐκ πίστεως ἁμαρτία ἐστίν.. **Rom 14:19-23**

Paulus erken hier dat Christene vry is om kos te eet of wyn te drink wat aan afgode gewy is. Indien iets egter vir iemand sonde is, dan doen sò 'n gelowige sonde indien hy/sy dit doen. Dit is egter duidelik dat hy die liberale Christene oproep om nié deur hul gewoontes (of vryheid in Christus) voort te gaan met die uitleef van daardie gewoontes, indien dit aan ander gelowiges sou aanstoot gee nie.¹¹⁷ Die implikasie hiervan is

¹¹⁷ Campbell William S, **Paul's Gospel in an Intercultural Context: Jew and Gentile in the Letter to the Romans**, [SIHC 69], Frankfurt, 1992; Fitsmyer Joseph, **Spiritual Exercises based on Paul's Epistle to the Romans**, p 202-208, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 1995; Hodge Charles, **Epistle to the Romans**, p 425-426, [WB Eerdmans Publishing Company] Grand Rapids, 1968; Walters James C, **Ethnic Issues in Paul's Letter to the Romans**, [Valley Forge: TPI], 1994; Watson Francis, **Paul. Judaism and the Gentiles: A Sociological**

duidelik: Indien jy vanuit jou vryheid in Christus wil leef, is selfbeheersing nog steeds op jou van toepassing (Rom 3:8; 5:20-6:3). Dit is sò om te weet dat God mense aanvaar wat ander gewoontes en gebruike as jyself het. Dit is die wese van Christelike liefde. Christelike vryheid druk dit self uit in selfverloëning én nie in die doen van dit wat volgens my eie oortuigings nie sonde is nie. Skematies kan Paulus se etiese advies aan die Romeinse Christene soos volg uitgebeeld word:¹¹⁸

Vryheid

Sterk / Liberaal

Swak / Konserwatief

Toegewing

Begrensing

Liefde en vrede

Geloof

Binne hierdie konteks moet Paulus se skrywe van Romeine 1:18-32 gelees en verstaan word. Paulus skryf aan die Christene in Rome en praat met hulle nie net oor samelewingsondes nie, maar ook spesifiek oor sekere praktyke waarmee die Christene in Rome voortgegaan het, nadat hulle tot bekering gekom het. Dikwels het van die Christene dus teruggeval in die ou gewoontes waaruit hulle gekom het. Andere kere het hulle ook die ou gewoontes en praktyke goedgepraat.¹¹⁹ Paulus is bekommerd dat die terugval van die heidense Christene in hul ou gewoontes hul heeltemaal terug sou lei tot 'n algehele heidense leefwyse

Approach, [SNTSMS 56 - Cambridge University Press], Cambridge, 1988; Wedderburn AJM, **The Reasons for Romans**, [T&T Clark], Edinburgh, 1988.

¹¹⁸ Dunn James G, **The Theology of Paul the Apostle**, p 689, [William B Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 1998.

¹¹⁹ Ridderbos Herman, **Romeinen**, p 5-7, 9-10, [Uitgeversmaatskappij JHKok Kampen 1977]; Kasemann Ernst, **Commentary on Romans**, p 3-5, [SCM Press Ltd], London, 1982.

van afgodery.¹²⁰ Paulus verwys spesifiek na liggaamsdele wat op verkeerde wyse op seksuele gebied gebruik is:

¹⁹Weens julle beperkte begrip gebruik ek 'n beeld uit die alledaagse lewe: soos julle elke deel van julle liggame in diens van sedelike onreinheid en wetteloosheid gestel het en losbandig gelewe het, so moet julle nou elke deel van julle liggame in diens van God stel om heilig te lewe.²⁰ Toe julle slawe van die sonde was, was julle nie in diens van God nie.²¹ Wat was die vrug wat dié dinge waaroor julle nou skaam kry, toé vir julle opgelewer het? **Rom 6:19-21**

Daarom waarsku Paulus die heidense gelowiges dat 'n terugval in hul ou heidense gewoontes (ook in terme van seksuele gebruike) op hul geestelike dood kan uitloop:

²³Die loon wat die sonde gee, is die dood; die genadegawe wat God gee, is die ewige lewe in Christus Jesus ons Here. **Rom 6:23**

Vir Paulus gaan dit dus daaroor dat die Christene (beide Joods en heiden) 'n nuwe identiteit moet vorm weg van hulle vroeëre godsdienste, etiese, morele en tradisionele kontekse (Rom 3:8; 5:20-6:3; Rom 13-15). Hy was bewus van die uitdagings wat hy aan die gemeente van Rome gestel het.¹²¹

Wat is die implikasie van die Romeine brief ten opsigte van diegene wat homoseksuele huwelike voorstaan? Wat vra die Romeine brief van homoseksuele Christene ten opsigte van die uitleef van homoseksuele verhoudings? Hoe behoort ander gelowiges teenoor diegene op te tree

¹²⁰ Gagnon Robert AJ, **The Bible and Homosexual Practice – text and Hermeneutics**, p 288, [Abingdon Press], Nashville, 2001; Witherington Ben, **Paul's Letter to the Romans – A Social-Rhetorical Commentary**, p 167-173, [WB Eerdmans Publishing Co], Grand Rapids, 2004.

¹²¹ Dunn James G, **The Theology of Paul the Apostle**, p 689, [William B Eerdmans Publishing Company], Grand Rapids, 1998.

indien daar iets soos 'n homoseksuele oriëntasie sou wees? Dit is die kernvrae wat nou ter beoordeling beantwoord moet word.

4. 'n Beoordeling

- † In die vorige hoofstuk is geargumenteer dat homoseksuele verhoudings van liefde en trou (en inderdaad homoseksuele huwelike) gedurende die tyd van Paulus bestaan het. As stoïsynse filosoof was hy waarskynlik ook bewus dat hierdie filosofiese denkrigting permanente homoseksuele verhoudings goedgekeur het. Hy het geweet van homoseksuele huwelike, en dat Nero twee sulke huwelike gehad het. Wanneer hy dus van homoseksuele verhoudings praat, verwys hy na "enige vorm" van homoseksuele verhoudings.
- † Daarom maak dit nie sin om te argumenteer dat Paulus in Romeine 1 nie ook permanente homoseksuele verhoudings in gedagte gehad het nie. Veral indien sy argumentering van hoe God geskep het, in ag geneem word.
- † In die vorige hoofstuk is ook geargumenteer dat daar tot hede nie oortuigende bewyse van tempel-homoseksualiteit of homoseksuele prostitusie uit die destydse Grieks-Romeinse kultusse gevind is nie. In die eksegesi van Rom 1 blyk dit dat Paulus inderdaad nie tempel-homoseksuele prostitusie of perversiteit in gedagte gehad het nie.
- † Hy adviseer die liberale Christene om nie enige homoseksuele verhoudings goed te keur of te beoefen nie.
- † Hy stel nogtans dat redding slegs deur geloof verkry kan word, én nie deur iemand se "seksuele voorkeure" of die doen van ander sondes wat in dieselfde sondelys as homoseksuele verhoudings genoem word nie.

† Vir hom is dit duidelik: Liberale Christene moet selfbeheersing en selfverloëning toepas. Dit is verkeerd om deur enige lewenswyse (ook in terme van die etiese en morele) aanstoot aan ander medegelowiges te gee. Daarom veroorsaak selfverloëning en selfbeheersing dat ander mense (onlangse bekeerlinge waarskynlik) nie sou terugval in die heidendom nie. Christene moet daarteen waak om nie weer die verkeerde dinge wat hulle voor hulle bekering gedoen òf goedgepraat het die kerk in te bring nie.

† Aan die konserwatiewe- én liberale Christene is sy advies duidelik: In die vorming van jul nuwe identiteit leef in vrede en liefde teenoor mekaar. Aanvaar mekaar ten spyte van julle verskil in opinie (of seksuele voorkeur?). Julle getuienis is ook daarin te vind.

In die laaste hoofstuk sal die ander belangrike gedeeltes waarby homoseksuele verhoudings ter sprake is, hanteer word. Hierdie gedeeltes is in 1 Kor 6 en 1 Tim 1.

Wat is die saak wat hier ondersoek word? In die verslag¹ rakende homoseksualiteit tydens die 2004 Algemene Sinode stel voorstanders van homoseksuele verhoudings en -huwelike dat hulle nie 'n eposmoord' in hierdie Skrifgedeeltes nie na homoseksuele verhoudings sou wys nie. Dit dui eerder op mans of seuns wat hulleself seksueel laat misbruik, maw manlike prostitutasie. Dit moet verstaan word binne die

¹ Agenda Algemene Sinode van die Nederduitse Gereformeerde Kerk, Homoseksualiteit, p 143, [Hartenbos]; 10-16 Oktober 2004. Daar word steeds 1 paragraaf gewy aan die argument van diegene wat die twee gedeeltes as 'n afwysing van homoseksuele verhoudings sien, terwyl die skrywers van die verslag 3 paragrawe afstaan aan die motivering waarom hierdie gedeeltes nie van toepassing is op homoseksuele verhoudings van liefde en trou nie.